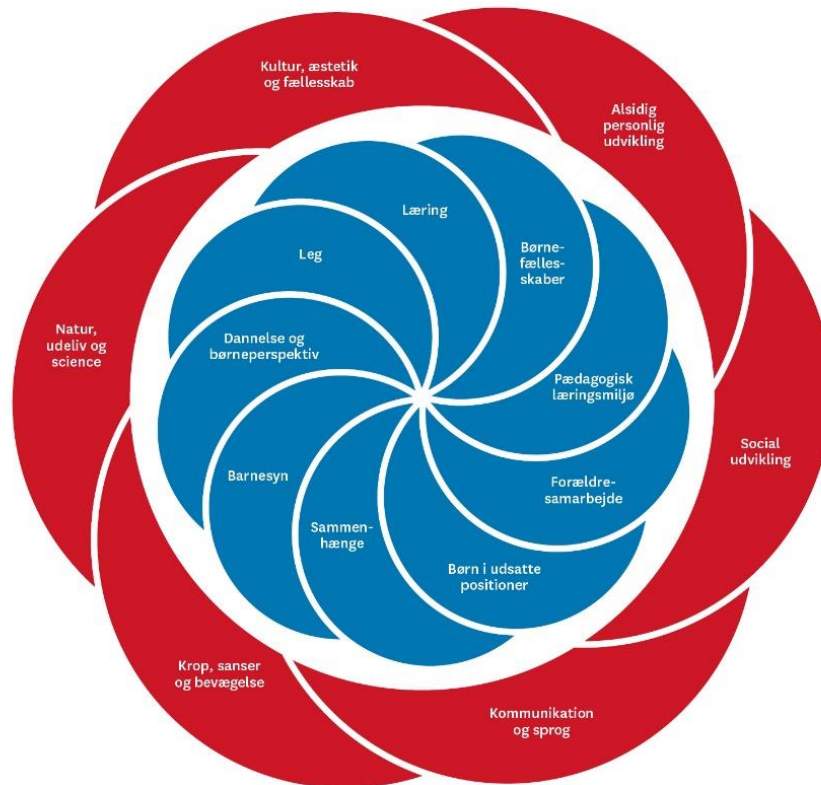

Den styrkede pædagogiske læreplan For Børnehuset Viften

Hvad siger loven?

Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde.

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at dagtilbuddene i relation til det pædagogiske arbejde ledes alene med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og i overensstemmelse med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse.

Dagtilbudslovens § 8, stk.

Børnehuset Viften er en kommunal daginstitution, der er en del af Galten/Låsby Dagtilbud. Vi er normeret til 14 vuggestuebørn og 110 børnehavebørn fordelt på 6 grupper.

Mission og vision i forhold til kerneopgaven

Dagtilbuddets mission:

Vores mission er, at skabe rammerne for "det gode børneliv", hvor det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse er i fokus.

Dagtilbuddets vision:

Vores vision er, at alle børn i Galten/Låsby dagtilbud lærer at mestre livet og at indgå i udviklende fællesskaber.

Dagtilbuddets læringssyn.

I Galten/Låsby dagtilbud har personalet en viden om barnets læring, med udgangspunkt i John Hatties teori om synlig læring. Et af de vigtigste omdrejningspunkter i Synlig læring er, at barnet er bevidst om sin egen læring. Dermed bliver barnet aktiv i sin egen læringsproces, og bliver bevidst om flg.:

- *Hvor skal jeg hen? (hvad er jeg ved at lære?)*
- *Hvor er jeg nu?*
- *Hvad er mit næste skridt?*

En forudsætning for at barnet kan blive læringsbevidst er, at læringen synliggøres og gøres tydelig:

Vi har derfor fokus på at:

- *Have tydelige læringsmål*
- *Have fokus på barnets progression*
- *Bruge feed-back (voksen-barn, barn-barn)*

- *Have et fælles sprog for læringsproces og læringsstrategier*
- *Barnet forstår at læring er en proces, hvor det at fejle er ok*
- *At gøre barnet robust, så det er i stand til at mestre livets udfordringer*
- *Barnet får et udviklende tankesæt, i modsætning til et fixeret tankesæt*
- *Give barnet passende udfordringer, - ud fra nærmeste udviklingszone – (at give barnet mulighed for at "wobble")*

Læring forstås som en social proces, hvor barnet lærer sig nyt, i et samspil med andre børn og voksne.

Læring foregår hele tiden og overalt i vores hverdag sammen. I daglige rutiner, i leg, i bevægelse og i planlagte aktiviteter.

Børn leger fordi de synes det er sjovt, og fordi de ikke kan lade være.

Institutionens læringsmiljø understøtter barnets naturlige lyst til at udforske og øve sig i at blive bedre til alting. De voksne der brænder for noget, er de voksne der er spændende at være sammen med og som understøtter barnets læring bedst.

Det er det pædagogiske personales ansvar at tilbyde muligheder. At institutionen byder på omsorg og tryghed, som base for et spændende og udfordrende miljø med tid og rum til fordybelse. At der i hverdagen præsenteres ting, der fanger børnenes lyst og interesse, udfordrer deres kreativitet og giver det enkelte barn passende udfordringer. De voksne skal lytte til og støtte børnenes interesser og skabe muligheden for at følge dem, og lade barnet være medbestemmende for sin hverdag.

Forklar mig – og jeg glemmer

Vis mig – og jeg husker

Lad mig prøve – og jeg forstår

Det pædagogiske grundlag:

Barnesyn:

Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år. Det betyder også, at børnene har ret til at være

forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Vi har fokus på at drage omsorg for børnene, og samtidig stimulere og udfordre dem, for at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.

FN's Børnekonventions fokus på barnets ret til leg og medbestemmelse står centralt i danske dagtilbud. Det betyder, at vi som dagtilbud er forpligtet til at give børnene medbestemmelse og skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i barnets perspektiver, og hvor den børneinitierede leg fremmes af det pædagogiske personale, som værner om barnets initiativ, fantasi og virkelyst.

Vi skal være med til at understøtte det gode børneliv, forstået som et liv, hvor der er plads, tid, og ro til at være barn, og hvor de voksne giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig.

Vi opfatter grundlæggende barnet som kompetent og selvstændigt, samtidig med at det har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra de voksne.

Vi skaber organisatoriske rammer og et læringsmiljø, der muliggør, at barnet oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

Barnet ses som aktiv medskaber af egen læring og udvikling i rammer, som vi som voksne er ansvarlige for. Barnets bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde, når der er tale om både planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer, leg og rutinesituationer. Derfor er det vigtigt, at barnet føler sig set og forstået, og at barnet oplever, at det har en demokratisk stemme. Legen og legende, nysgerrige tilgange er udgangspunktet for de processer, som barnet indgår i, og som de voksne har ansvaret for at rammesætte. Læreplanen skal understøtte, at dette fokus fastholdes i det pædagogiske arbejde.

Sådan understøtter det pædagogiske arbejde i Viften barnesyntet:

Børnehuset Viften er grundlæggende med til at understøtte det gode børneliv, hvor børnene bliver mødt af omsorgsfulde voksne, som ser barnet som kompetent og værdifuldt og hvor vi er nysgerrige og åbne over for forskelligheder.

- Vi har flersprogede familier som kommer med forskellige kulturer og behov, som vi er ekstra opmærksomme på at møde lige og med anerkendelse, respekt og omsorg.
- I Børnehuset Viften har vi generel fokus på et godt forældresamarbejde, hvor vi i det daglige er i dialog med forældrene omkring barnets behov og udvikling. Vi kan herved være med til at understøtte, udfordre og stimulere barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Børnene møder varme og kærlige voksne, som anerkender, støtter, guider og hjælper børnene i de forskellige situationer som opstår i løbet af en dag.

Børnene får mulighed for at få indflydelse og medbestemmelse og at føle sig set, hørt og forstået:

- Når barnet kommer sammen med deres forældre om morgenen, bliver det mødt af imødekommende og omsorgsfulde voksne som altid har tid til at vinke, og som viser barnet tillid til at hun kan vælge hvilken voksen hun er tryk ved og gerne vil vinke sammen med.
- Ligeledes ved bleskift eller hvis barnet har brug for trøst, forsøger vi at opfylde barnets behov for hvilken voksen barnet ønsker at få hjælp og omsorg fra

I løbet af en dag i Børnehuset, f.eks. ved børnenes leg, spontane- og planlagte aktiviteter samt ved rutineprægede situationer, tager vi udgangspunkt i barnets kunnen hvor vi guider, støtter og opmuntrer barnet, således det får mod og lyst til at øve sig på det, som det ikke har lært endnu:

- F.eks. ved spisesituationerne - her får barnet tid og ro til at øve sig i hvordan, hvilken og hvor meget mad barnet har lyst til at spise. Herved får barnet oplevelsen af at have indflydelse på sit eget behov i fællesskabet og med anerkendende relationer.
- I Garderoben får barnet tid og ro til at øve sig i at tage sit tøj af og på, med voksne som både stimulerer og opmuntrer barnet til at kan blive selvhjulpne og selvstændig.

Vi giver børnene ret til at være forskellige og udvikle sig i forskelligt tempo.

Gennem legen og de aktiviteter vi rammesætter, understøtter og tager vi udgangspunkt i barnets perspektiv, samt er lyttende og nysgerrig på børnenes egne ideer og initiativer.

- Ved vores daglige samlinger møder vi børnene med deres forskelligheder og behov. Hvis et barn har svært ved at sidde med til samling, er det ok at sætte sig lidt på afstand og være iagttagende og observerende. Det kan måske også opleves at være svært at være for tæt på andre, eller et barn kan have brug for at sidde sammen med en voksen som barnet føler sig tryk ved. Her både støtter, opmuntrer samt stimulerer vi barnet til at indgå i fællesskabet på sådan en måde at barnet føler sig set, hørt og forstået, og giver det mulighed for at udvikle sig i eget tempo.

- Vi målretter vores aktiviteter ud fra hvad børnene giver udtryk for er sjovt og hvad de er optaget af, da det giver mere mening, ejerskab, indflydelse og medbestemmelse. Samtidigt er vi bevidste om at udfordre og udvide børnenes kreativitet og fantasi med nye tiltag og ved at stille undrende spørgsmål i det velkendte.
- På turdage har børnene ofte medbestemmelse ved de f.eks. på demokratisk vis stemmer om, hvor vi skal gå hen. Eller på turen – at bestemme hvilken vej vi skal gå til selve bestemmelsesstedet/ tilbage til Børnehuset.

I situationer hvor barnet kan have brug for hjælp, f.eks. ved konflikter eller i legen, guider og støtter vi barnet til at kunne sige til og fra og til at kunne komme ind i en leg med andre børn.

- Vi oplever børnene har tillid og er tryk ved os voksne, ved at de henvender sig til os når de har brug få hjælp.
- Vi hjælper barnet med at løse konflikter, ved at sætte ord på det som kan være svært. Vi understøtter barnets perspektiv og behov så barnet kan føle sig set, hørt og forstået.

Vi deler ofte børnene op i mindre grupper, skaber læringsmiljøer både inde og ude samt har genkendelige strukturer i løbet af en dag. Dette er med til at skabe en hverdag med genkendelighed, ro, tid, tryghed og fordybelse til leg, læring og dannelse:

- Hvis et barn har svært ved at indgå i legerelationer eller en aktivitet, er vi voksne ansvarlige for at være rollemodel og/eller indgå i legen sammen med barnet, hvor vi guider og støtter samt fremhæver det barnet er god til. Barnet får herved oplevelsen af at være en del af en leg og et fællesskab i en tryk relation, hvor det kan føle sig set og forstået. Det giv barnet mulighed for at øve sig i at afstemme og spejle sig i relationen og give en større forståelse af legen. Dette kan give mulighed for en større tro på sig selv og til senere at turde indgå i leg og samspil med andre.
- Om fredagen kan børnene lege og lære på tværs af hus og grupper. Her kan de opleve en anden tid til fordybelse til leg og samspil, hvem de vil lege med og hvor de vil lege/ være i en aktivitet.

I børnehuset Viften (går personalet forrest) arbejder personalet dagligt på at styrke vores fælles pædagogiske grundlag (og den måde vi møder børnene og forældrene på.)

- Vi øver os i at være nysgerrige, undersøgende og reflektere over vores egen pædagogiske handlinger.
- Vi øver os i at undre os sammen og stiller spørgsmål om hvad og hvorfor vi gør som vi gør, til hinanden, og således være med til at give større bevidsthed om de værdier vi ligger vægt på.

Dannelse og børneperspektiv:

Vi skal fremme børnenes dannelse, hvor begrebet dannelse refererer til en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle i en digitaliseret og global verden som et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske.

Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så barnet oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. De voksne skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin egen læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som de voksne er ansvarlige for at skabe. Det dannede indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og være afsæt for barnets måder at begribe og handle på.

Vi skal fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen skal være grundlæggende, og der skal tages udgangspunkt i et børneperspektiv, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

Sådan arbejder vi i Viften med dannelse og børneperspektiv:

- Vi møder alle børn med tillid og forståelse uanset køn og hvilken baggrund, de kommer fra.
Vi skaber trygge læringsmiljøer med passende og meningsskabende udfordringer, hvor alle børn har mulighed for at deltage.
- Det styrker relationerne mellem børnene, når de samles om en leg eller et spil, de selv har valgt.
- Børnene har ret til at sige til og fra i leg og anden aktivitet, og vi er opmærksomme på både den verbale og kropslige kommunikation.

- Vi bruger/øver baby tegn, så de børn, der ikke har et verbalt sprog, får mulighed for at udtrykke sig. Dette gælder også børn med flere sprog, der endnu ikke kan det danske sprog, her bruger vi fx billeder og kropslige udtryk.
- Børnene har mulighed for medbestemmelse og indflydelse i mange sammenhænge i løbet af hverdagen.
- Vi skal på tur, og børnene er kommet med forslag i forhold til, hvor vi skal gå hen. Vi stemmer om det. Det forslag der har flest stemmer vinder, men vi gemmer de andre forslag, og kan gå derhen en anden gang. Det kan også være, vi går en tur, hvor de to forreste bestemmer, hvilken vej, vi skal gå. Børnene har her en demokratisk stemme, de får indflydelse på deres dagligdag, hvilket giver aktiviteten mening og derved mulighed for aktiv deltagelse.
- Når vi spiser frugt om eftermiddagen og ved vores fælles fredage, kan børnene opleve en anden tid til fordybelse til leg og samspil. Barnet får indflydelse på hvem og hvor barnet vil lege, samt mulighed for selv at mærke, hvornår det er klar til at spise frugt.
- Til frokost har vi buffet, børnene tager selv det mad, de gerne vil have. Der opfordres til at smage på det hele, men børnene spiser det, de kan lide. Børnene øver sig blandt andet her i at vise hensyn, så der er mad til alle, ikke tage for meget på tallerkenen for at mindske madspild, vente på tur, samt smage på mad, de måske ikke kender.
- Vi undrer os sammen med børnene, og samtaler ud fra børnenes univers. "Hvordan kan en fugl flyve? Er en flyvemaskine en fugl- Den har jo også vinger"
- Vi leger, fortæller historier og udfordrer børnene både motorisk og følelsesmæssigt. Vi har fokus på processen og de relationer, der opstår i en aktivitet.
- Vi fortæller historier – måske lidt farlige og går på fx troldejagt i skoven. Børnene lærer herved blandt andet følelserne frygt, spænding og glæde at kende, hvilket er med til at danne og udvikle børnenes personlighed.
- Vi har en unik legeplads, hvor vi ofte ændrer læringsmiljøet, så der opstår nye muligheder for udfordring – det kan være leg med juletræer, nye gynger i træerne, dæk der bliver forhindringsbaner og lign. Her følger vi børnenes initiativer og ideer. Vi følger naturens gang, og værdsætter det, der er omkring os – fra fuglefløjt til regnorme, og træer der springer ud.
- Vi er i tæt samarbejde med forældrene, hvilket i høj grad spiller ind i forhold til børnenes dannelse og opfattelse af sig selv.

Leg:

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for barnets sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Børnenes spontane og selvorganiserede leg skal både anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen. De voksne har samtidig et ansvar for at have en opmærksomhed på, hvordan lege fællesskaberne blandt børnene udvikler sig. De voksne bør løbende vurdere, om det er nødvendigt at rammesætte legen, så alle børnene trives i legen, prøver nye roller og sociale kombinationer og har en positiv oplevelse af at være med.

Rammesatte legeaktiviteter kan fx tage udgangspunkt i, at børn og voksne sammen reflekterer over, hvordan legen kan udformes og udvikles. Pædagogiske legeaktiviteter åbner også mulighed for at inddrage de børn, der eventuelt står uden for legen

Sådan understøtter vi i Viften børnenes leg:

- Vi er deltagende i legen med børnene.
- Vi sætter os på gulvet og er i børnehøjde
- Nogle gange går vi foran og sætter rammen for legen, andre gange går vi ved siden af og er med i legen på lige fod med børnene, og andre gange igen går vi bagved og indtager en mere observerende rolle.

- Vi følger børnenes spor / initiativer
- Vi laver aktiviteter ud fra børnenes interesser. Hvis børnene f.eks. er optagede af regnorme, så går vi ud og graver efter regnorme.
- Vi er undersøgende og nysgerrige sammen med børnene. Hvis nogle børn f.eks. leger, at der er trolde i skoven, så leder vi pludselig allesammen efter trolde, eller vi snakker om, hvordan der mon ser ud der, hvor trolde bor.

- Vi guider og støtter i legen
- Ved uenigheder sætter vi ord på barnets følelser og anviser til andre handlemuligheder
- Vi kommer med input til legen, hvis den er ved at gå i hårdknode for børnene.

- Legetøj i børnehøjde, så børnene selv kan nå det og selv tage det frem
- Vi flytter rundt på legetøjet efter børnenes interesser

- Vi giver plads til leg
- Vi deler børnene i små grupper, så børnene får tid og ro til leg
- Hver fredag har vi fælles hus. Her leger børnene på kryds og tværs af hele huset, og vi samler kun børnene til frokost. Dette giver børnene tid og rum til at fordybe sig i deres leg uden afbrydelser og for at nye legerelationer opstår. Samtidig oplever det enkelte

barn andre børn lege på stuen - børn som måske leger med tingene på en anden måde end de er vant til. Dette kan inspirere til nye lege og skabe en rummelighed for hinanden.

- Vi laver aktiviteter, som indbyder til, at børnene kan udvikle deres leg og fantasi. Vi ser ofte, at børnene inddrager de emner, vi bruger tid på om formiddagen, i deres leg om eftermiddagen.
- Hvis vi f.eks. holder fødselsdag, ser vi ofte, at børnene efterfølgende leger fest og synger.
- Børnene leder f.eks. efter spor eller går selv på jagt efter indbrudstyven, hvis vi om formiddagen har haft om superhelte, der skal fange indbrudstyre.
- Vi fortæller historier, som inspirerer til børnenes leg.

Læring:

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Børn lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål og udfordringer samt ved at eksperimentere med fx materialer og gøre opdagelser. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner. De lærer ved at opleve nyt og ved at opleve, at de fx kan bidrage til at ændre på regler og finde innovative og kreative løsninger på udfordringer i sammenhænge, de indgår i fællesskab med andre børn og voksne. Børns læring fremmes af at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs. Det betyder, at de voksne skal skabe et alsidigt, inddragende og trygt læringsmiljø, der fremmer sådanne eksperimenterende kompetencer samt lyst til at lære og opleve mere – også efter dagtilbudstiden.

Læring i dagtilbud er meget mere end fx tilegnelse af kulturelle værdier, kundskaber, færdigheder og handlemønstre. Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem blandt andet børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer som fx frokosten. De voksne skaber et læringsmiljø, der fører barnet videre i dets sociale, emotionelle og kognitive udvikling.

Dagtilbuddet er kun én blandt flere arenaer for børns læring og udvikling, hvor hjemmet er den mest centrale, som har størst indflydelse på barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Barnet skal derfor have mulighed for i dagtilbuddet, at behandle og eksperimentere med dets erfaringer fra hjemmet og andre arenaer. Derudover er det vigtigt, at barnet får mulighed for at få alsidige oplevelser og erfaringer fra natur, nærmiljø, kultur og samfund, ligesom der skal være fokus på at fremme både nonkognitive og kognitive kompetencer.

De voksne skal bruge børnenes legeindhold som pejlemærker for, hvad der optager dem, hvad der kan være en udfordring for deres læring og udvikling, og hvad der derfor er oplagt at arbejde videre med i planlagte læringsaktiviteter sammen. Det kan fx ske, at børn savner fælles erfaringsgrundlag at lege ud fra. Eller at børnene fx leger de samme lege hele tiden, uden at der sker en udvikling, eller at de ikke lykkes med at skabe fordybende fantasilege, men kun gør ansatser til fælles leg. Eller at et barns manglende verbale sprog er en barriere for at udtrykke

følelser eller behov. I forhold til at understøtte et fælles erfaringsgrundlag kan de voksne støtte børnene i deres adgang til en stadig større erfaringsverden og mere direkte, ved at de voksne indimellem deltager i børnenes lege. Dermed inspirerer de voksne børnene til at tage legen andre steder hen. Samtidig må de voksne systematisk have fokus på de børn, der ikke af sig selv indgår i legene og aktiviteterne, eller altid har den samme rolle i lege og aktiviteter. De voksne har ansvaret for, at børnene får mangfoldige og rige erfaringer med lege og aktiviteter.

Når de voksne målrettet arbejder med børnenes læring inden for fx bæredygtighed, digitalisering, naturfænomener, kultur eller lignende, skal den pædagogiske tilgang være baseret på en legende og eksperimenterende tilgang, for at læringens indhold og form giver mening for børnene.

Sådan understøtter vi i Viften børnenes læring:

- Vi italesætter læring ved bl.a. at sige "Vi øver os" eller "Det har jeg ikke lært – endnu". Det handler ikke kun om at øve sig på specifikke færdigheder som f.eks. at tage sin flyverdragt på, men også om at øve sig i f.eks. sociale færdigheder som at lytte og at være en god ven.
- Vi bruger visuelle læringsstrategier, så børnene både ved, hvad vi lærer om, hvad der forventes af dem og hvordan de kan opnå det. Vi hænger f.eks. billeder op af det, vi fordyber os i, dette gør processen tydelig for børnene. Vi har ventebænke udenfor i forskellige farver, så børnene ved, hvor de skal sætte sig og vente på at alle er klar til at komme på tur. Hvis vi arbejder med emnet gode venner, hænger vi billeder op af børnenes egne forslag til, hvordan man kan være en god ven. Vi bruger læringstrappen for at tydeliggøre læringen.
- Specielt i storebørnsgrupperne øver børnene sig i at give hinanden feedback, bl.a. når de hver især fortæller om vejret. Også i mellemgrupperne arbejdes der med feedback ved f.eks. at spørge børnene "Hvad var godt ved den her samling?" "Eller "Hvad kunne I godt tænke jer, var anderledes.
- Vi lader børnenes interesser danne grobund for de emner, vi fordyber os i
- Vi laver f.eks. superhelte tema, hvis børnene er optagede af superhelte
- Mange af børnene havde en morgen set luftballoner over byen, og hele formiddagen gik derfor med at kigge på luftballoner på iPad 'en og lave flotte, kreative luftballoner.
- Rutinesituationer som fx håndvask, putning, spisning, overtøj af og på i garderoben er alle situationer, hvor der finder læring sted - børnene lærer og øver bl.a. selvhjulpedhed, at vente på tur mm. Børn lærer hele dagen i alle situationer.

Børnefællesskaber:

I dagtilbud indgår børn i et socialt fællesskab med andre børn og voksne. De konkrete børn og de voksne der er til stede i dagtilbuddet, er fælles om at skabe det sociale rum, hvorigennem de

enkelte børn lærer og udvikler sig. Sammen med de voksne har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i institutionen.

Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og de voksne. I dagtilbuddets hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er de voksnes og lederes opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Forældrene har et medansvar, som betyder, at forældrene indgår i at skabe et velfungerende børnefællesskab præget af anerkendelse af alle familier uanset disse forudsætninger. I det pædagogiske arbejde med den pædagogiske læreplan arbejdes der med sammenhænge mellem børnenes perspektiver, venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges. Mulighederne og begrænsningerne i det sociale rum og de pædagogiske målsætninger. Dagtilbuddets børnefællesskaber skal også skabe rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn, og kultur, og at mobning forebygges.

Børnefællesskaber

I Viften er der fantastiske muligheder for, at kunne gøre sig sociale erfaringer, hvor man først er den lille, som får hjælp af de store børn, og til sidst er den store, de små spejler sig i. Viften tilbyder overskuelige børnegrupper, en vuggestue gruppe, tre mellemgrupper og to storebørnsgrupper. Her er der mulighed for at børnene kan udvikle tætte relationer med de andre børn. Der er også mulighed for at mødes i større børnegrupper, som fx når vi har fælleshus, er på legepladsen eller lignende, her har børnene mulighed for at lege sammen på kryds og tværs uanset alder, køn og kultur.

- Vi skaber fællesskaber igennem vores samling, hvor der er faste rammer og børnene føler sig trygge til at udtrykke sig.
- Vi er opmærksom på læringsmiljøer, hvor børnene danner små fællesskaber.
- Vi deler børnene i små fællesskaber, for at give plads til dem, der har svært ved at være i store fællesskaber.
- Årgangsinddelte grupper skaber nye fællesskaber.
- I spisesituationer får børnene små praktiske opgaver så de får ansvar og oplever at være en del af fællesskabet.

Eksempler fra hverdagen:

- Det er ikke altid lige let for børn at få lov til at være med i legen, og nogle børn har svært ved, at finde kammerater, som de svinger med. Ind imellem kan forsøg på at være med i en leg, blive opfattet som drilleri eller forstyrrelse. Barnet bliver afvist eller trækker sig ind i sig selv, af mangel på et legefællesskab de passer ind i. Her kan det give tryghed at have en voksen med i legen. Som pædagogisk personale hjælper vi dem, som ikke kan finde sig til rette med de andre. Det gør vi ved at have øje for, hvad barnet mestrer og er optaget af. Derigennem kan vi initiere lege og aktiviteter der skaber et fællesskab omkring det, som barnet er god til.

Vi hjælper børnene med at iværksætte lege, som andre børn har glæde af at deltage i. Børn udvikler sig i børnefællesskaber, der hjælper på vej af støttende voksne.

- Til samling sidder vi på gulvet i grupperummet og på skift tæller børnene hvor mange børn og voksne der er til stede, hvor mange og hvem der mangler. I fællesskab hjælper vi hinanden ved at snakke om hvad der skal ske den dag. Børnene øver sig i at lytte og tale når det er ens tur.

Vi har ofte planlagte aktiviteter, men samtidig også plads til børnenes initiativer og spontane ideer, f. eks. nogle børn vil hellere lege med perler eller lege, og de resterende børn vil lave den planlagte aktivitet.

Som pædagogisk personale er det vores ansvar at give børnene mulighed for både at deltage i forpligtende fællesskaber og valgfrie fællesskaber.

Hvad kræver det af os voksne i Viften at arbejde med børnefællesskaber

- Hjælpe og støtte børnene i at mestre balancen mellem at varetage egne behov og tage hensyn til andres behov
- Støtte børnenes initiativer til samspil med andre børn, så alle børn får fællesskabererfaringer
- Være nysgerrige sammen med børnene og følge deres spor.

Pædagogisk læringsmiljø:

Med pædagogisk læringsmiljø forstås et miljø, hvor der med afsæt i de centrale elementer i det pædagogiske grundlag arbejdes bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø er baseret på et samspil mellem strukturelle parametre som personalets uddannelse og kompetencer, børnegruppernes størrelse, fysiske rammer, normering, digitale redskaber, den æstetiske udformning mv. og en række proceselementer som det empatiske samspil med de andre børn og de voksne, udfordrende dialoger og situationer, forældresamarbejdet og hverdagens rytme mv. Den pædagogiske læreplan skal understøtte og tydeliggøre samspillet mellem disse forhold.

Ved etablering af et pædagogisk læringsmiljø i dagtilbud vil det være en forudsætning, at de voksne og ledelsen løbende har blik for, hvordan praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så børnene får de bedste betingelser for at lære og udvikle sig.

Det vil fx have stor betydning, for børnenes sociale udvikling, at der er et miljø, hvor barnet støttes i at sige fra og til og indgå i både kendte og nye sammenhænge med andre børn, ligesom det har stor betydning for barnets kommunikative og sproglige udvikling, at der er et rigt sprogligt miljø i dagtilbuddet, hvor de voksne er bevidste om at indgå i længere dialoger med børnene, stille åbne spørgsmål og kontinuerligt sætte ord på alt det, der sker i hverdagen i forbindelse med såvel pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner med børnene som frokost, oprydning mv.

Det er et krav, at det pædagogiske læringsmiljø skal være tilstede hele dagen. Det betyder, at det pædagogiske læringsmiljø i forbindelse med både børnenes leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner som fx bleskift, frokost, oprydning, når børnene tager tøjet på og af i garderoben mv. skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det indebærer, at børnenes læring ikke er afgrænset til halvanden times pædagogiske aktiviteter om formiddagen, men finder sted hele dagen.

At etablere et pædagogisk læringsmiljø i de daglige rutiner vil fx handle om at tale med barnet, mens det får skiftet ble, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, at barnet støttes i selvhjulpethed ved at tage flyverdragt på i garderoben, at barnet lærer at tage hensyn til andre ved frokosten, som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige- og sproglige udvikling mv.

Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Sådan skaber vi i Viften et pædagogisk læringsmiljø hele dagen, der fremmer barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse:

I Viften ligger der pædagogiske overvejelser bag den måde, vi tilrettelægger hele vores hverdag på, det gælder både voksen initierede aktiviteter, rutinesituationer, de fysiske rammer, spontane aktiviteter, leg m.m. Vi skaber små pædagogiske læringsrum hele dagen igennem:

- Når vi skal på legepladsen efter frokost, deler vi f.eks. grupperne op, så nogle bliver på stuen og hjælper med at rydde op, mens de resterende går i garderoben og tager overtøj på. Det giver færre børn i garderoben, hvilket giver ro og plads til at øve selvhjulpethed. De børn der er tilbage på stuen, lærer bl.a. at tage ansvar via oprydningen. Når oprydningen er overstået med den lille gruppe, er der tid til at lege, læse bøger eller spille spil inden legepladsen – alt sammen aktiviteter som både stimulerer børnenes sproglige, sociale og personlige udvikling.
- I spisesituationen øver børnene sig i at spise med kniv og gaffel, sende maden rundt, hælde vand op osv. Vi sidder i små grupper, så børnene kan tale med hinanden og med den voksne og samtidig få stimuleret deres sproglige udvikling og følelsesmæssige tilknytning. Vi giver tid og ro til, at børnene kan blive selvhjulpne og kan rydde op efter sig selv og andre.
- Vi deler os ofte i små grupper og fordeler os i hele huset. Dette giver både ro og tryghed og bedre mulighed for at tilgodese det enkelte barns behov. Ofte får børnene også her øjnene op for andre og nye legerelationer. I små grupper får det enkelte barn desuden større mulighed for at komme til orde og bl.a. derigennem opnå læring og udvikling.
- Små fysiske og tydelige legemiljøer. Vi har bl.a. små områder med køkken, dukkehuse, skole, lego, biler mm., som alle indbyder til forskellige lege.

- Vi guider og støtter børnene i deres lege eller konflikter. Vi hjælper børnene med at sætte ord på følelser og finde alternative handlemuligheder. Herigennem støtter vi bl.a. børnenes sproglige og følelsesmæssige udvikling. Vi skaber et læringsrum, hvor det er okay at sige til og fra i en leg eller konflikt.
- Når et nyt barn begynder i Viften, tilrettelægger vi vores dagligdag, så der er ro og trykthed for en god opstart.
- Hver stue tager på tur én gang om ugen. Her bruger vi hele lokalområdet (skoven, multibanen, hallen, Søparken, lokale legepladser, kirkegården, kirken, plejehjemmet mm.) og skaber dermed nye pædagogiske læringsmiljøer. Dette giver anledning til ny og anderledes læring, end hvis vi kun er i børnehaven. Vi har f.eks. været på kirkegården og kigget på gravsten, bygget huler i skoven og begravet den døde fugl vi fandt. Børnenes lege bliver udvidet ved, at vi skifter rum – skoven har f.eks. flere gemmesteder end legepladsen, så flere børn vil være med til gemmeleg, når vi er i skoven.

Samarbejde med forældre om børns læring:

Som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan, skal dagtilbuddet have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem.

Dagtilbuddets samarbejde med forældrene om børns læring skal ske via det forældresamarbejde, som allerede finder sted i dagtilbuddet i form af fx forældremøder, dagtilbud-hjem- samtaler, hente/bringe situationer, sommerfester, julearrangementer, fællesspisning mv. Det enkelte dagtilbud skal derfor anvende nogle af de fora, hvor forældrene kommer i dagtilbuddet, til at sætte børns læring på dagsordenen.

Det kan fx ske, ved at der på forældremøder er et punkt som handler om, hvad der arbejdes med i dagtilbuddet, og hvordan forældrene kan understøtte børnenes læring i hjemmet. Personalet vil i det daglige forældresamarbejde, hvor forældre afleverer og henter deres barn, også lejlighedsvist kunne fortælle forældrene om barnets sociale hverdagsliv og læring i dagtilbuddet og være i dialog med forældrene om, hvordan man i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dagtilbuddet skal fortsat være ramme om arrangementer, hvor formålet er at styrke det sociale sammenhold og relationerne blandt børn og forældre, men dagtilbuddets samarbejde med forældrene skal også have fokus på børns læring.

Alle forældre er forskellige, og det vil være det enkelte dagtilbuds ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet, så forældresamarbejdet bliver differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov. Dagtilbuddet skal sammen med forældrene afstemme gensidige forventninger til hinanden i forhold til både det individuelle forældresamarbejde og det mere generelle forældresamarbejde i dagtilbuddet. Det daglige forældresamarbejde i dagtilbud vil skulle bygge på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om børnenes trivsel og læring.

Dagtilbuddets samarbejde med forældre i forhold til at understøtte barnets læring i familien kan fx bestå i, at dagtilbuddet vejleder forældre om, hvordan de kan bidrage positivt til barnets læring og udvikling. Forældrene kan fx læse højt for barnet, synge med barnet og i øvrigt inddrage barnet i og tale med barnet om alle de ting, som forældre og barn foretager sig i og uden for familien, så barnet herigennem får udviklet sit sprog og får udvidet sin erfaringsverden ved at stille spørgsmål, undre sig og gøre sig erfaringer.

Med forældresamarbejde om børns læring forstås netop et samarbejde, hvor såvel dagtilbuddet som forældrene har et ansvar. Forældrene har således også et ansvar for at samarbejde med dagtilbuddet og i øvrigt holde sig orienteret og bakke op om det arbejde, der foregår i dagtilbuddet i forhold til barnets og børnegruppens trivsel og læring.

Sådan samarbejder vi i Viften med forældrene om børns læring:

Samarbejdet med forældrene om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse er en vigtig del af det fælles pædagogiske grundlag i Viften. Det gode samarbejde skaber sammenhæng i barnets liv på tværs af hjem og dagtilbud. Det øger både det pædagogiske personales og forældrenes indsigt i barnets liv og skærper opmærksomheden omkring barnets perspektiver. Det pædagogiske personale og forældrene har hver især en unik viden om, hvordan barnet trives, udvikler sig og lærer, hvilket gavner barnet, at vi deler. Det handler om sammen at være nysgerrige på, hvad der er vigtigt for barnet, en nysgerrighed vi kan tage udgangspunkt i, når vi arbejder med at understøtte barnets læring. Forældres ønske om dialog og vejledning omkring deres barns trivsel, udvikling og læring, samt forventninger og indflydelse skal balancere mellem hensynet til det enkelte barn og til børnefællesskabet. Det handler om, at skabe forståelse for forskelle mellem hjemmets fællesskab og dagtilbuddets fællesskab. Forældre har primært fokus på deres eget barn, mens det pædagogiske personale har fokus på hele børnegruppens trivsel, udvikling og læring. Det er helt naturligt, at forældrene har deres egen familie som udgangspunkt, men i mødet med dagtilbuddet, skal der ske en oversættelse til det fælles perspektiv. På den måde handler det om, at forældrene har forståelse for hverdagen i dagtilbuddet med blik for hele børnegruppens behov og interesser.

Eksempler på forældresamarbejde i Viften:

- Den daglige udveksling af viden ved hente- og bringesituationer.
- Opstart/indkøring i institutionen.
- Individuelle forældresamtaler.
- Kollektive arrangementer.
- Forældres frivillige arbejde i dagtilbuddet.
- Digital kommunikation.
- Ved overgange (vuggestue til mellemgruppe, mellemgruppe til storebørnsgruppe, storebørnsgruppe til skole/SFO)
- Tværfagligt samarbejde om børn i udsatte positioner.
- Støttegruppen.
- Forældrebestyrelsen.

Det er særligt i hente- og bringesituationerne, at den daglige udveksling af viden om barnet og dets hverdag finder sted. Her får forældrene viden om, hvordan dagen har været for deres barn, og om der er noget, de eventuelt skal være opmærksomme på. Det er bl.a. gennem denne videns-udveksling, at det pædagogiske personale og forældrene opbygger et nært kendskab til hinanden. Det gør det muligt at tale om både det, der fungerer og det, der kan være svært. Forældrene er barnets tætteste relation og dem, der kender barnet mest indgående som selvstændigt individ. Som pædagogisk personale kender vi barnet i fællesskabet blandt de andre børn og personale. Relationen mellem det pædagogiske personale og børn er en professionel relation, hvor det pædagogiske personale fører barnet gennem en udvikling, sikrer trivsel og skaber mulighed for dannelse og læring. Det pædagogiske personale er optaget af barnets deltagelsesmuligheder i fællesskabet, forældre er optaget af deres barns muligheder.

Når vi samarbejder med forældrene om barnets læring ved en forældresamtale:

- Barnet drøftes med udgangspunkt i dets udvikling og de forskellige perspektiver der er på barnet.
- Hvis der er behov, laves der en fælles plan for, hvordan, vi bedst muligt kan hjælpe barnet, og hvilken indsats der skal til i Viften og derhjemme.
- Fundamentet for samarbejdet er en gensidig tillid til hinanden, med et fælles ønske om at hjælpe barnet bedst muligt i sin trivsel og udvikling.

Når vi samarbejder med forældrene om barnets læring på forældremøder:

- Vi får som pædagogisk personale mulighed for at uddybe vores faglighed omkring det pædagogiske arbejde på gruppen.
- Vi uddyber hvordan og hvorfor vi arbejder som vi gør? Hvad finder vi fx vigtig i forhold til selvhjulpethed m.m.
- Forældre og personale kan få en god dialog omkring emner vi hver især er optaget af.

Børn i udsatte positioner:

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn, der fx kan være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktions nedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet mv. I lighed med andre børn lærer og udvikler børn i udsatte positioner sig i et fagligt kompetent pædagogisk læringsmiljø og i mødet med en velfunderet pædagogisk faglighed.

Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særligt betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale i dagtilbud har, sammen med andre relevante fagprofessionelle, et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet. Den pædagogiske læreplan – herunder de seks læreplanstemaer og de pædagogiske mål – skal være relevante for alle børn uanset baggrund, sprog, kultur og traditioner. At etablere et pædagogisk læringsmiljø for børn i udsatte positioner handler ikke om at trække et enkelt barn ud af det almene børnefællesskab for at lave en særligt tilrettelagt aktivitet med barnet. Det handler som udgangspunkt om, at børn i udsatte positioner skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

Alle børn i dagtilbud har krav på at blive stimuleret og blive mødet med positive forventninger. Det er afgørende, at det pædagogiske personale, på linje med forventningerne til de øvrige børn i dagtilbuddet, har positive forventninger til et barn i en udsat position. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

Nogle gange kan det være en fordel at give et udsat barn plads og rum til at være i en mindre gruppesammenhæng, hvor den voksne i højere grad har mulighed for at arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer, det være sig sociale, motoriske, sproglige udfordringer eller andet. Det kræver en skarp opmærksomhed hos det pædagogiske personale og ledelsen på alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem tilrettelæggelse af trygge pædagogiske læringsmiljøer.

Sådan tager det pædagogiske læringsmiljø i Viften højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes:

- Følge barnet tæt.
- Være understøttende.
- Guide barnet.
- Inklusion.
- At barnet oplever mestring.
- At barnet oplever at være en del af et meningsfuldt børnefællesskab.
- At de pædagogiske læringsmiljøer tilrettelægges, så barnet kan indgå i de almene børnefællesskaber.

Det er vigtigt for os at have et tæt samarbejde med forældrene, hvor vi gennem en god dialog, kan arbejde tæt sammen omkring barnets hverdag. Børn i udsatte positioner er i risiko for at stå uden for fællesskabet og derfor arbejder vi bl.a. med forskellige sammensætninger af mindre grupper. Grupperne sammensættes i størrelse og med de børn og voksne, som vi tænker kan give det udsatte barn:

- Læring om at lege sammen.
- Venskaber.
- Succes.
- Mulighed for, at synliggøre egen kunnen over for de andre børn i gruppen.
- De andre børn i gruppen får en positiv oplevelse med barnet.
- Begge parter får en større forståelse for hinanden, samt lyst til fællesskabet.

Da det kan være svært for børn i udsatte positioner, at være i forskellige og måske især større fællesskaber, vil der i forhold til vores fysiske rammer og struktur være tidspunkter, hvor barnet har brug for at trække sig. Det forsøger vi at tilgodese, alt efter barnets behov. Det kan fx. være at:

- Barnet får sit helt eget "helle-sted" indrettet med en bog eller lidt legetøj.
- Barnet har brug for et par høretelefoner med musik eller sidde lidt med en iPad.
- Barnet holder en lille pause i sofaen med en bog.
- Barnet har brug for en lille gå tur sammen med en voksen.

Vi forsøger at justere den pædagogiske praksis så der er plads til alle. Vi skaber rum og mulighed for at spejle sig i andre børn og voksne. Vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang hvor barnet bliver set og hørt og hvor alle følelser er tilladte. Samtidig tager vi, som voksne, ansvar ved uhensigtsmæssig adfærd. Vi tager positiv ledelse, forsøger at være på forkant med situationen og fortæller barnet, hvad vi gerne vil have, det gør.

Adfærd er kommunikation, og mennesker kommunikerer hele tiden. Der ligger stor information i selv små handlinger og reaktioner. Når vi bruger tid på at læse barnet, lytte til hvad det kommunikerer og inviterer os til, kan vi få øje på rigtig mange nye muligheder og forståelser.

I stedet for at se barnets adfærd fra samme sted, er det vigtigt at flytte sig, for at kunne skifte perspektiv. På den måde kan vi få øje på nye informationer og intentioner, som betyder, at vi kan hjælpe barnet. Noget som før kunne opleves som uhensigtsmæssig adfærd og måske endda være uforståelig, bliver hermed mere konkret, gennemskueligt og til at handle på. Vi tror på, at børn til enhver tid gør det bedste, de kan under de givne rammer. Børn vil som udgangspunkt gerne samarbejde og leve op til de voksnes krav og forventninger. Hvis et barn bliver ved med at gentage en uhensigtsmæssig adfærd, er det fordi, der er en kompetence eller en færdighed barnet endnu ikke har lært. Det er en opgave for de voksne omkring barnet, at skabe de bedste muligheder for, at barnet lærer denne kompetence. Det er aldrig barnets ansvar.

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen:

I børnenes sidste år i dagtilbuddet skal der tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, og som dermed understøtter, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan.

Hvis en kommune fx har fastsat skolestart til 1. maj og børnene fra det tidspunkt begynder i skolefritidsordning eller fritidshjem, indebærer kravet, at dagtilbuddet et år før den dato er forpligtet til at etablere et skoleunderstøttende pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

De seks læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de indholdselementer, der arbejdes med i børnehaveklassen. Temaerne i den pædagogiske læreplan er derfor et element i dagtilbuddenes arbejde med at skabe sammenhæng til børnehaveklassen.

Sammenhæng er ikke lig med, at indholdet i dagtilbud og skole skal være det samme. At skabe sammenhæng til børnehaveklassen kan fx handle om børnenes trivsel, arbejdet med

børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser, fordi det er elementer, der er centrale på tværs af dagtilbud og skole.

Etablering af et pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen handler blandt andet om, at børn i dagtilbud får positive erfaringer med at deltage i dagtilbuddets fællesskaber, så barnet derigennem får positive forventninger til de sociale fællesskaber i skolen. Det indebærer, at det pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, skal have fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer.

Det indebærer videre, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet for de ældste børn også skal introducere til og give børnene mulighed for at udvikle nysgerrighed over for bogstaver, tal, mønstre, former mv.

Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, skal tage udgangspunkt i den pædagogiske læreplan.

Sådan skaber vi i Viften et pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen:

Børnene bliver vænnet til, gennem deres tid i institutionen, i trygge rammer at skifte sammenhæng. Det sker når de går fra hjem til vuggestue, fra vuggestue/dagleje til børnehavens mellemgrupper, fra mellemgrupperne til storbørns-gruppen, og til sidst fra storebørnsgruppen til skolen.

Vi understøtter hermed det sammenhængende børneliv gennem hele barnets liv i institutionen, og børnene får erfaring med at skifte kontekst.

Når børnene begynder i storbørns-gruppen kommer de fra tre forskellige mellemgrupper. I mellemgrupperne har de, det sidste halve år inden, de skal i storebørnsgruppen, lavet aktiviteter på tværs af grupperne en gang om ugen, for at lette overgangen for børnene.

At begynde i storebørnsgruppen er en naturlig forlængelse af børnenes tid i mellemgrupperne.

Vi følger børnenes videre udvikling, og fortsætter arbejdet fra mellemgrupperne med blandt andet at styrke den sociale udvikling og børnenes robusthed. Vi øver selvhjulpethed og følger op på børnenes nysgerrighed og interesse for at lære nyt. Det kan være alt fra farver, former, mønstre, tal og bogstaver, men også viden om vores omverden.

Vi understøtter børnenes nysgerrighed og langsomt og med hensyn til børnenes individuelle udvikling, stiller vi større krav til børnene.

Vi lægger stor vægt på, at børnene har mulighed for at indgå i de forskellige sociale fællesskaber, og vi understøtter deres sociale og personlige udvikling i samarbejde med forældre og skole.

Den sociale og personlige udvikling er grundstenen for en vellykket skolestart, og vi er opmærksomme på, hvordan konteksten kan påvirke denne udvikling.

Det har stor betydning, at børnene får gode erfaringer med at deltage i lege, samvær og aktiviteter med andre børn, og disse erfaringer kan de tage med sig, når de begynder i skole.

Vi er i tæt samarbejde med skolen og SFO, omkring hvilke forventninger, vi har til hinanden, samt hvordan vi kan skabe sammenhæng og sikre en god overgang fra børnehave til skole.

Vi er i dialog med 0.klasse lærerne omkring børnenes trivsel, samt hvilke tiltag, der skal til, for at lette overgangen til skole.

Vi evaluerer og videns-deler med hinanden, så både børnehuset og skolen har mulighed for, at tilpasse sine aktiviteter og krav til at kunne inkludere de mange forskellige børn.

De fleste børn fra Børnehuset Viften skal gå i Låsby skole, dette gør det enkelt at have et godt samarbejde og godt kendskab til hinandens praksis, ligeledes er Børnehuset Viften den eneste institution i Låsby, hvilket vil sige, at børnene kender langt de fleste af dem, de skal gå i skole med. Når der kommer børn fra andre institutioner, der skal begynde i skolen, iværksættes en stor indsats fra alle sider, for at tage imod de udefrakommende børn og inkludere dem i fællesskabet.

Vi samarbejder også med skole og SFO omkring andre aktiviteter, der foregår i byen, hvilket også øger vores kendskab til hinanden.

Eksempler fra hverdagen:

- Når børnene skal begynde i børnehaven fra vuggestuen, er der besøgsdage i den gruppe, barnet skal begynde, samt besøg i hele børnehaven og overleveringssamtaler. Det samme sker, når børnene skal begynde i storbørns-gruppen. Børnene får herved erfaringer gennem hele deres børnehaveliv med at danne relationer med nye børn og voksne, hvilket kan hjælpe dem i skolestarten.
- Vi arbejder fx med et tema omkring venskaber i storbørns-gruppen, vi undersøger begrebet, og børnene kommer med mange gode bud på, hvad et venskab er. Børnene øver sig i at være en god ven i praksis ved fx at hjælpe hinanden eller byde kammerater, man ikke er så vant til at lege med, ind i sin leg.
- Børnene spiller spil – her øver de sig i samarbejde, fordybelse, turtagning, farver, tal og bogstaver, samt følge regler. Dette gælder fx også, hvis børnene snitter med dolke, her kræver det også en forståelse af at bruge "farligt" værktøj og vise hensyn.
- Vi leger lege med bogstaver eller tal, der skal findes. Der er synlige tal og bogstaver i hele børnehaven, hvilket er med til at gøre det genkendeligt og måske pirre nysgerrigheden.
- Vi undres og samtaler om livets store spørgsmål.
- I august måned har vi møde med lærerne fra 0.klasse, her evaluerer vi det forgangne år, samt laver en årsplan for det næste. Dette sikrer en gensidig forståelse og respekt for hinandens praksis, samt en mulighed for at videreudvikle samarbejdet.
- I oktober måned kommer 0.klasserne på besøg i børnehaven, her udveksler vi sange og fortællinger om det at gå i skole. Børnene fra storbørns-gruppen møder 0.klasse lærerne for første gang, og har mulighed for at skabe en kontakt. De møder også deres kammerater, der nu går i skole, og kan fortælle om, hvordan det er i skolen.
- I løbet af efterår, vinter og forår kommer storbørns-gruppen på besøg på skolen, det er både uformelle besøg på legepladsen og mere formelle besøg i 0.klasse lokalerne, hvor de følger nogle af klassens aktiviteter.
- 0.klasse lærerne besøger os i børnehaven og i skoven
- To uger i maj måned er storbørns-gruppen på besøg i skolens SFO hver dag, og de er der hele dagen. Her træder børnene ind i skolen/SFO's kontekst, og den nye kontekst begynder langsomt at give børnene mening. Det sker sammen med de kendte voksne fra børnehaven, hvilket giver den tryghed, der skal til for at turde udforske de nye omgivelser, samt indgå i relationer med personalet i SFO og 0.klasse. På den måde lærer

personalet, de enkelte børn bedre at kende og har mulighed for at bygge videre på børnenes interesser, når de begynder i skole.

- Vi har overleveringsmøder med 0.klasse lærerne og personale fra SFO, her får skolen og SFO mulighed for at lære børnene at kende gennem vidensdeling, og de får gode forudsætninger for at dele børnene op i klasser.
- Vi mødes blandt andet til motionsdag, skolefest, sommerfest i byen, hvor vi ser hinanden i forskellige sammenhænge. Storebørnsgrupperne har en venskabsklasse som ind imellem kommer på besøg. Det kan for eksempel være for at læse bøger højt for os. Genkendelse med et hej og et smil betyder meget for børnenes oplevelse af, at høre til og letter overgangen fra børnehave til skole.

De seks læreplanstemaer

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks læreplanstemaer har til hensigt at sikre en bred læringsforståelse og fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling.

Der er fastsat en indholdsbeskrivelse for hvert læreplanstema, som beskriver de overordnede elementer, som ligger i det enkelte læreplanstema. Herudover er der fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes inden for rammerne af indholdsbeskrivelserne og de pædagogiske mål.

Beskrivelser af de seks læreplanstemaer kan findes her:

<https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/den-styrkede-paedagogiske-laereplan-rammer-og-indhold>

Alsidig personlig udvikling:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet alsidig personlig udvikling, skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer

til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø i Viften de pædagogiske mål for alsidig personlig udvikling:

Vi møder det enkelte barn dér, hvor det er. Vi ser på hvert enkelt barns trivsel og på, hvordan vi kan hjælpe barnet i de udfordringer, det står i. Vi forsøger hele tiden at stille krav, som passer til det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

Vi hjælper børnene til at indgå i fællesskaber, så de får oplevelsen af at være betydningsfulde. Vi holder samling på stuerne for bl.a. at give børnene et tilhørsforhold til den gruppe, de er tilknyttet. Alle deltager på det niveau de kan. Nogle er meget deltagende i aktiviteten, nogle kan være med ved at sidde i sofaen i stedet for i rundkredsen og andre har brug for at sidde ved en voksen. Det kan også være et barn, der har brug for en særlig opgave som f.eks. at hjælpe med at dele noget ud, for at kunne deltage. Vi er som udgangspunkt altid undersøgende på, hvordan vi kan styrke barnets deltagelse i de strukturerede aktiviteter.

Vi laver pædagogiske aktiviteter, hvor børnene skal stå frem for kammeraterne i gruppen og fortælle noget. Det kan være at børnene, har haft billeder med hjemmefra, af deres familie, bamse, kæledyr mm., som de viser / fortæller om til en samling.

Både i fællesaktiviteter og hverdagsrutiner som spisning, garderoben, håndvask, oprydning mm. øver børnene sig i at følge fællesskabets regler. De øver sig i at vente på tur, give plads til hinanden, vise hensyn, være rummelige, deles om tingene mm. Børnene kan skiftes til at tælle inden vi begynder at synge eller vi hjælper hinanden med at rydde op. Vi laver aktiviteter, hvor børnene skal samarbejde og vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden i garderoben. De store børn hjælper de yngre børn, af og på tøjet, i garderoben eller i salen efter middagsøvn.

Vi laver aktiviteter og fælles lege, som børnene kan engagere sig i og dermed opleve fællesskabsfølelse. Opdeling i mindre grupper giver både ro, tryghed og bedre mulighed for at tilgodese det enkelte barns behov. Hvis fokus f.eks. er på at øge et barns tilhørsforhold til gruppen og dermed dets trivsel, etablerer vi ofte en lille legegruppe, hvor vi guider børnene, præsenterer nye lege og lærer børnene om dét at lege sammen. Grupperne laves ud fra alder, interesse, kompetencer, aktivitet, køn mm. Til frokost sidder børnene i små grupper, for blandt andet at understøtte fællesskaber.

Børnene inddrages i hverdagens praktiske opgaver og rutiner. Det, der er praktiske opgaver for voksne, er læringspotentialer for børn. Børnene er med til at dække bord, hente rulleborde med mad i køkkenet og hjælper med at feje gulv og tørre borde af efter maden. Disse situationer kan alle tilpasses forskellige sværhedsgrader afhængig af alder og udviklingsniveau. Børnenes gode erfaringer med at bidrage til fællesskabet, skaber engagement og glæde hos børnene.

Børnene støttes og guides til selvhjulpethed, så de oplever følelsen af at kunne. Børnene får tid og mulighed, til at øve sig og for at prøve selv, når de øver sig i at tage tøj af og på, ved toiletbesøg, ved frokost når de skal skære deres mad ud eller hælde vand op i sit glas. På den

måde lader vi børnene være medskabere af egne læreprocesser. Vi øver også i små grupper, så der er tid og plads til guidning og læring.

Når barnet selv går op på stuen om morgenen eller selv går ned i garderoben med en tegning, oplever barnet ansvar og en følelse af at kunne selv.

Der gives rum og mulighed for at sige til og fra. Barnet støttes i at stå ved egne valg f.eks. valg af en sang / aktivitet, også selvom andre synes noget andet.

Vi hjælper barnet med at håndtere en afvisning eller et nej ved bl.a. at sætte ord på "jeg kan godt forstå, du synes, det er svært....måske du kan xxx lidt senere" og derefter hjælpe barnet videre i en ny aktivitet. Vi bruger at lave skuespil / teater omkring forskellige dilemmaer for f.eks. at synliggøre betydningen af et ja eller et nej.

Børnene øver sig i mange situationer på, både at sige stop - enten med deres sprog eller via kroppen - og i selv at stoppe, når et andet barn siger fra. Vi bruger mindfulness og massage til at lade børnene i at mærke sig selv og egne grænser.

Børnenes erfaringsverden udvides ved at de får mange forskellige oplevelser. Erfaringer med materialer, deres krop, deres sociale liv mm. Vi udfordrer barnets fantasi og kreativitet ved bl.a. at male på pinde i stedet for papir, at lave græskar ud af orange pinde mm. Vi giver børnene ansvar, de kan vokse af, ved at få mulighed for at bruge værktøj som limpistoler og dolke. Vi tager på ture, laver motorikbaner og ruller ned ad bakker for at udforske forskelligt terræn og for at få kendskab til egen krop.

Social udvikling:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet social udvikling, skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø i Viften de pædagogiske mål for social udvikling:

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Social udvikling fremmes bl.a. i legen, da børnene her øver sig i at forhandle, i at indgå kompromisser og i at håndtere og løse

konflikter. Samtidig er børnene nødt til hele tiden at afstemme med hinanden for at legen udvikles.

Børnene støttes i at indgå i positive relationer. Vi italesætter dét at være venner. Hvis vi ser to børn, som normalt ikke leger sammen, sidde sammen og lave noget, italesætter vi det f.eks. som "Det ser ud, som om I hygger jer – I er gode venner? Dette er med til at åbne børnenes øjne for hinanden.

For at styrke børnenes empati, forsøger vi hele tiden at se barnet, ved at tage barnets perspektiv og italesætte følelser og kropssprog, "Jeg kan se, du er vred", eller "Jeg kan se, du er ked af det" og evt. lave tårer, der løber ned ad kinderne med fingrene på eget ansigt. Når vi hjælper børnene med at løse en konflikt, støtter vi dem i at afkode og sætte ord på egne og andres følelser og giver dem tid og plads til at sætte ord på deres oplevelser. Både vuggestuen og børnehaven har ligeledes brugt smileys, der viser barnets følelser, for visuelt at kunne støtte barnet i at sætte ord på.

Vi synger sange og laver skuespil med forskellige dilemmaer, der viser, hvordan empati ser ud. Vi taler positivt om alle børn og voksne og opfordrer forældrene til at gøre det samme.

Børnenes leg understøttes ved at voksne er deltagende i legen. Nogle gange går vi foran og sætter rammen for legen, andre gange går vi ved siden af og er med i legen på lige fod med børnene, og andre gange igen går vi bagved og indtager en mere observerende rolle. Eller kommer med input til legen, hvis den er ved at gå i hårdknude, samt støtter og guider børnene ved behov.

Med planlagte forløb omkring eventyr eller bondegård og med vokseninitierede lege som f.eks.; "Alle mine kyllinger, kom hjem" får børnene en forståelse af nogle af de grundstrukturer, som legen kan bygges op af og et repertoire af lege, som de selv kan bygge videre på. Dette kan, specielt for børn i udsatte positioner, være den afgørende faktor for adgangen til legefællesskabet.

Forældrene opfordres til også at lave legeaftaler i hjemmet.

Der etableres sociale fællesskaber med plads til forskellighed. Her kan børnene opleve at høre til og bidrage værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og samvær.

Vi italesætter vores forskellige behov, og at vi allesammen er forskellige. Det kan handle om børn som har brug for ekstra pauser og derfor må gå fra bordet før de andre.

Vi arbejder ud fra et resourcesyn og fortæller den gode historie om og til barnet. Vi italesætter og fremhæver barnets gode hensigter eller hvad et barn gør godt (er en god ven, vil gerne lege, er god til at synge mm) over for de andre børn i gruppen. På den måde er der fokus på alle børns ressourcer – også ressourcerne hos børn, der befinder sig i udsatte positioner. En stue valgte f.eks. at tage på bondegårdsbesøg ud fra et enkelt barns interesse, hvilket gjorde, at de andre børn så barnet i et nyt lys.

Alle er med på deres eget niveau – uanset hvad vi laver. Til en samling er der nogle børn, der kan hele teksten til en sang, nogle kan kun fagterne og andre observerer bare.

Børnene får erfaringer med medbestemmelse og mulighed for at have indflydelse. Gennem børneinterviews, dialog og observationer har vi fokus på børnenes interesser og lader disse

danne grobund for de emner, vi fordyber os i. I andre sammenhænge inddrages børnene, ved brainstorm eller afstemning, i beslutninger om kommende temaer. På den måde fælges børnenes spor.

Ved sangsamlinger er børnene med til at vælge farve, aktivitet i sangen (løbe, hoppe, danse osv.), dyr, vers mm. Nogle gange kan børnene vælge, hvilken aktivitet, de vil deltage i eller om de f.eks. vil lege ude eller inde.

Vi taler med børnene om hverdagen i institutionen og beder dem til at sætte ord på f.eks. "Hvad er godt?", "Hvad vil I gerne have anderledes", "Hvor kan du bedst lide at lege?".

Kommunikation og sprog:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet kommunikation og sprog, skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø i Viften de pædagogiske mål:

Børnehuset Viften er, sammen med forældre og andre nære relationer til barnet, grundlæggende med til at understøtte børns sproglige og kommunikative udvikling.

Vi er bevidste om hvor vigtigt det er at børnene skal mødes af voksne sproglige rollemodeller. Som rollemodeller er vi støttende og guidende i alle de sproglige og kommunikative miljøer og situationer som opstår i løbet af en dag i børnehaven.

Børnehuset Viften er mangfoldig med flerkulturelle familier og børn med forskellige sprog. Vi ser det som en styrke, og tager afsæt i en overbevisning om at hver enkelt barn, uanset hvor man kommer fra, skal have mulighed for at opnå erfaring og opleve sproglige og kommunikative færdigheder og læring.

Børnene støttes og guides i at etablere og fastholde kontakt med andre børn og voksne i sociale fællesskaber og ikke mindst i den vigtige leg og *samtale med hinanden*.

"Samtale er guld" - "Det er det mest effektive system til tidlig læring"

Når vi beskæftiger os med kommunikation og sprog er det i høj grad vigtigt, at vi tænker samtaler, men også det enkelte barns sproglig udvikling, interesser og måder at kommunikere og lege på.

Børn lærer inde og ude, i leg, vokseninitierede lege, rutinesituationer og historiefortællinger, men børn lærer frem for alt, ved kærlige, anerkendende relationer, ved os voksne og de andre børn i børnehaven.

Vi er bevidste om, at møde børnene med omsorg og anerkendelse. Vi samarbejder med forældrene omkring det enkeltes barn generelle og sproglige udvikling og trivsel.

Vores 2 sprogkoordinatorer bliver opdateret på nyeste materialer og evidens. Vi sprogvurderinger efter behov og alle flersprogede børn. Forældrene opfordres til at fortælle om oplevelser i hjemmet så vi kan samtale med børnene og til at læse praksisfortællinger fra Viften så de kan have samtaler med deres børn.

Vi har en bevidsthed om, at skabe et sprogligt og kommunikativt læringsmiljø ved vores rutinesituationer, som vi har mange af i løbet af dagen. Det kan være ved bleskift, toiletbesøg, af og påklædning i garderoben, ved samlingerne eller når vi sidder og spiser. Vi sætter ord på vores handlinger, forsøger at være så lyttende og nærværende med vores kropssprog og mimik som muligt.

Vi spiser frokost i mindre grupper, for at skabe ro og overskuelighed, til at samtale om maden, og for at give børnene mulighed for at øve sig i at fortælle/snakke en af gangen og i at lytte til hinanden.

Vi bruger forskellige rim, remser og "værsgo" sange hver dag, inden vi spiser. Det skaber genkendelighed, medvirker positivt til den sproglige udvikling og fællesskabsfølelsen.

Vi anvender forskellige **sprogstrategier**. Muslingerne, Viftens vuggestue, bruger "tegn til tale"- "babytegn". Dette er med til at understøtte børnenes sproglige udvikling og kommunikation.

Vi bruger piktogrammer til at understøtte vores samlinger og tydeliggøre aktiviteter. Vi arbejder med literacy, som vi tydeliggør med synlig skrift, tal, bogstaver og symboler rundt omkring på væggene i børnehaven.

Dialogisk læsning i små grupper, skaber større sammenhæng, giver større ordforråd og understøtter den sproglige udvikling generelt.

Vi læser højt i forskellige bog genrer, f.eks. eventyrbøger, eller vi skaber vores egne historier sammen med børnene, f.eks. vores superheltebog. På den måde følges og udvides børnenes interesser og giver anledning til masser af samtaleemner og leg.

Tematisk emnearbejde, sang og sanglege styrker og udvider den sproglige udvikling. Temaerne støttes op visuelt, ved at hænge billeder og fokus ord op. Børnenes produkter udstilles i de enkelte grupper. Det giver anledning til større opmærksomhed på emnet og mere samtale hele dagen.

Vi øver os generelt i at stille færre "lukkede" spørgsmål, og i stedet være bevidst om, at udvide sproget ved at stille åbne, undrende, nysgerrige og måske lidt skøre spørgsmål.

Vi er i gang med at blive en sangcertificeret børnehave og har Sangglad. Derfor fylder sang og musik inde og ude. Sang og musik stimulerer sproget og skaber grundlag for fællesskab. Vi synger sange med fagter, tydelig kropssprog og mimik, samt visualiserer sange, da det især er med til at understøtte, udvide ordforrådet og sproget generelt.

Vi spiller forskellige spil, f.eks. billedlotteri, Uno el gæt et dyr. Leger sanglege f.eks. "Hvad er klokken Hr Løve"- "Alle mine kyllinger kom hjem" el " Bankebøf". Lærende samtidig med at man har det sjovt sammen. Kreativitet giver anledning til mange overvejelser og gode samtaler.

Vi spiller skuespil sammen med børnene og bruger iPad til at udvide forståelsen af forskellige emner vi arbejder med. iPad en bruges til at høre musik og danse efter, eller som supplement til

at høre historierne og eventyr på. De bruges som supplement til sprogarbejdet, ved f.eks. "Lydbyen" og "Hit med lyden"

Vi har turdage i nærområdet og har andre oplevelser ud af huset, f.eks. bondegårdsbesøg, alt sammen noget som er med til at udvide ordforrådet og sproget generelt.

Vi bruger piktogrammer som ekstra støtte for børn med særlige sproglige udfordringer. Vi etablerer sproggrupper efter behov.

Vi guider og sætter ord på i legen og i konfliktsituationer, hjælper med at sætte ord på følelser og handlinger og skabe ro så børnene kan øve sig i at snakke, fortælle og lytte til hinanden.

Krop, sanser og bevægelse:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse, skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø i Viften de pædagogiske mål:

Læreplanstemaet "Krop, sanser og bevægelse" handler både om det ekspressive og udadvendte børneliv med fx kolbøtter, trille ned af bakker, danse, klatre, løbe, hoppe i vandpytter, mosle og løfte på tunge ting – og om det stille væren i egen krop, hvor børnene har mulighed for at opsøge måder og steder til fordybelse og sanseligt nærvær.

Det handler også om, at kende til sine egne og andres kropslige grænser, samt at have mulighed for, at eksperimentere med de mange måder, hvorpå vi kan skabe fællesskaber, nærvær og leg gennem kropslig udfoldelse.

Ligeledes handler det om, at kunne forstå og vide noget om, hvordan kroppen fungerer, samt at kunne afkode de signaler, kroppen giver os.

Måden børnene bruger kroppen og sanserne på, har stor betydning for deres udvikling og livsudfoldelse, og det er vores rolle, at skabe et læringsmiljø, hvor børnene får rig mulighed for, at øve sig og eksperimentere med så mange forskellige sanseindtryk og bevægelser, som overhovedet muligt.

I børnehuset Viften har vi nogle fantastiske muligheder for bevægelse og motoriske udfordringer både ude og inde.

Vi har en stor og kuperet legeplads med klatretræer, fodboldbane, bakker, cykelbane, steder til at grave i mudder og sand, gynger, rutsjebane og hængekøjer, samt en lille skov og græsarealer med både klippet og højt græs. Legepladsen forandrer sig i takt med årstidernes - og vejrets skift, men også når vi fx ved hjælp af aflagte juletræer giver nye muligheder for leg og udforskning.

Indenfor har vi trapper, klatrevæg, troldehule og en sal med plads til tumlen, men også rolige aktiviteter, som mindfulness, yoga og massage. Vi benytter alle rum i huset, det vil sige også mødelokaler, kontor og værksted. Dette giver fleksibilitet og mulighed for at tilpasse den enkelte børnegruppe, dagsformen og børnenes initiativer, samt plads til fordybelse og sansning af egen krop.

Vi benytter os meget af det lokale nærmiljø – tager på ture til skoven, forskellige legepladser og marker med bakker og dale, hvor børnene kan bruge deres krop på forskellig vis, bevæge sig alsidigt og med mange nye sanseindtryk

Vi er ude i stort set alt slags vejr.

Når børn mestrer deres krop, giver det dem bedre forudsætninger for at indgå i leg med andre børn.

I børnehuset Viften har vi madordning, hvilket betyder, der dufter af mad – og både voksne og børn bliver nysgerrige på, hvilken mad, vi skal have, hvordan den dufter og smager. Vi bliver alle præsenteret for mange nye smagsoplevelser.

Vi er bevidste om, at børnene skal have mulighed for at mærke deres krops muligheder og begrænsninger, samt at alle sanser skal stimuleres (synssansen, smagssansen, høresansen, lugtesansen, følesansen, labyrintsansen og muskel-led sansen). Ligeledes er vi opmærksomme på, at anerkende børnenes kropsfornemmelse ved at lade børnene øve sig i at mærke, om de sveder eller fryser, og at de efterfølgende selv tager en ekstra trøje på eller jakken af.

På legepladsen har vi en masse bildæk, der indbyder til forskellige former for leg, hvor kroppen udfordres, som fx at gå balancegang, få dem til at trille, løbe efter dem og flytte rundt på dem.

Vi leger lege, hvor vi skal trille ned ad bakken og løbe op igen, gynger og slår kolbøtter. Vi leger med mudder og sand, og bliver beskidte. Leger tumle lege og snurre rundt på ”voksen stolene”.

Vi leger forskellige lege, som fx ”alle mine kyllinger” eller ”banke banke bøf”, hvor pulsen kommer op, og vi øver udholdenhed, koordination og mærker den kildrende fornemmelse i maven, når man er lige ved at blive fanget.

Vi spiller fodbold eller andre bold lege, hvor kroppen udfordres på anden vis – her skal man følge regler, samtidig med at kunne styre en bold.

Vi undersøger kroppen gennem bevægelses-sange, der handler om kroppen, som fx ”knogle sangen” og ”hoved, skulder, knæ og tå”, og ”jeg kan høre med mit øre”.

Børnene får mulighed for risikofyldt leg ved fx at klatre højt op i træerne, hoppe ned og cykle hurtigt på cykelbanen, herved får de bla. opøvet deres kropsfornemmelse, koordination og kontrol. I vuggestuen kan det fx være, at gå balance gang på sandkasse kanten, stå på gyngen eller hoppe ned fra broen.

Børnene får fodbad med efterfølgende massage med creme. Vi voksne giver børnene massage ved fx at lege ”pizzaleg”, og børnene giver også hinanden massage enten med hænderne eller ved brug af bolde, fjer, pensler og andre redskaber.

Om sommeren går vi med bare tæer i græsset eller sandkassen og mærker det bløde græs eller sandet mellem tæerne. Vi gør børnene opmærksomme på vinden i håret, regnen på kinderne, hagl på hænderne og solen, der varmer. Vi snakker om, hvad vi oplever og hvordan.

Vi bruger mindfulness, hvor børnene ligger eller sidder, lytter til musik og historier eller den voksnes stemme, der stille og roligt guider dem igennem kroppen. Børnene får hermed erfaringer med at være til stede i sig selv, og øver sig i at kunne koncentrere sig i et miljø med mange ydre stimuli.

Vi leger ”Kims leg”, ”tampen brænder”, lytter efter lyde og mærker på forskellige materialer. Vi leger med modeller voks, maler med fingre og fødder og laver baner, hvor børnene træder på forskelligt underlag – det kan være kastanjer, mel, cornflakes osv.

Børnene kravler selv op på puslebordet, barnevognen og den høje stol, samt går op og ned af alle trapperne i huset.

I vuggestuen er der stille musik inden børnene skal have deres middagslur, de finder deres tæppe og lægger sig på gulvet – de finder roen i kroppen, mærker sig selv og lytter til musikken, inden de skal ud at sove.

Vi danser til musik og leger stop dans. Vi laver forhindringsbaner, og leger jorden er giftig, og vi tager i hallen, hvor der er mulighed for at lege nogle andre lege, der kræver mere plads.

Vi klipper, tegner, leger med perler, og andre aktiviteter, der stimulerer finmotorikken.

Vi dufter, mærker og smager på maden, og snakker om vores smagsoplevelser – surt/sødt og varmt/koldt.

Vi er opmærksomme på, at de voksnes bevægelsesglæde smitter af på børnene, og hvor stor betydning, det har, at vi deltager aktivt i både de vilde og stille lege.

Natur, udeliv og science:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet natur, udeliv og science, skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø i Viften de pædagogiske mål:

Natur, udeliv og science giver børnene mulighed for at opleve, sanse og eksperimentere samt udvikle en begyndende forståelse for sammenhænge i naturen og matematisk opmærksomhed. I Viften oplever vi naturen tæt på, her er mulighed for at kunne mærke, hvordan naturen føles at røre ved, og hvordan det er at være ude i naturen.

Vi er ude uanset vejr og vind- og oplever, at være våde og fryser eller opleve solens varme stråler for, at få fokus på udeliv.

Vi har faste tur-dage, vi søger motoriske udfordringer på naturens materialer og bruger naturelementer til at fremme leg og fantasi.

Vi har bålplads hvor der er mulighed for at opleve og sansede det mad der er blevet lavet på bålet. Vi taler om årstiderne samtidig med vi ser og mærker dem i naturen. Vi undrer os sammen med børnene og undersøger sammen med dem.

Vi laver projekter om bæredygtighed hvor vi bl.a. går ud og samler affald i nærområde for at passe på naturen.

Vi sår blomsterfrø og ser det spire og vokser, og bagefter får børnene dem med hjem, undersøger hvad der findes af krible krable dyr på legepladsen og har emner om fra "jord til bord".

På legepladsen laver vi aktiviteter tilpasset årstiderne. Om sommeren spiser vi ude og laver mad på bål. Om efteråret samler vi flotte blade til kreative aktiviteter. Om vinteren kan børnene kælke og lave snemænd. Om foråret plukker vi mælkebøtter og fletter fine kranser som børnene kan have på hovedet.

Vi finder forskellige størrelser af pinde på legepladsen som vi bruger til at lave spindelvæv med. Vi taler om hvor mange pinde der skal bruges til at lave en trekant og hvilken længde de skal have, og hvor langt garnet skal være og hvilken farve der skal bruges.

Vi finder haletudser i naturen og følger deres udvikling. Vi har planche om "fra æg til færdig tudse", samt sange om haletudser der bliver sunget til samling.

På legepladsen går vi på opdagelse hvor vi flytter en træstub og ser hvad der gemmer sig under træstubben, og ofte finder vi bænkebidder eller regnorme. Vi taler om hvordan føles det at se og røre ved en regnorm eller bænkebidder, hvor mange og hvor stor er de, og hvad de spiser.

Vi taler om madspild, betydningen af madspild og hvad vi kan gøre for at mindske det. Vi taler om genbrug og om at børnene skal tegne på begge sider af papiret.

Vi samler snegle på legepladsen og laver snegle løb eller vi nummerer snegle og sætter dem fri ude i naturen for at undersøge hvor vi kan finde dem igen.

Vi besøger bondegårde med køer, høns, rådyr og geder. Vi kan fodre dem og samtale med børnene om hvor mælken, smør og fløden kommer fra.

Vi tager en tur i skoven og samler mos, kogler, pinde, træstubbe, bær, m.m. til at lave bl.a. juledekorationer.

Ude på legepladsen får vi øje på en fugl svæver omkring os, en fugl som vi ikke ser i hverdagen. Det er en stor fugl, er det en ørn? Nej, det er ikke en ørn men en glente.

Vi tager en snemand ind og ser hvad der sker og kobler det sammen med snemandfrost samt vi synger Snemand Frost og frøken Tø.

Kultur, æstetik og fællesskab:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

Pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Sådan understøtter det pædagogiske læringsmiljø i Viften de pædagogiske mål:

Kultur, æstetik og fællesskab er et bærende tema igennem mange af aktiviteterne i Børnehuset Viften. Det spænder fra egne produktioner til kulturelle oplevelser uden for huset. Gennem kreativ udfoldelse, skabes der ro, sansning og fordybelse. Tankerne kan flyde frit, sanserne stimuleres og der indgår æstetiske overvejelser. Måske bliver der klippet, tegnet eller malet og børnene introduceres til mange forskellige materialer, redskaber osv. Kultur kan også være den måde, vi mødes på. Hvordan vi taler sammen, hvordan en samling foregår, hvilke sange eller sanglege, der vælges osv. Det kan være børnenes første møde med andre kulturer, andres måder at leve på og være familie på, samt overførsel af værdier omkring et fællesskab. Det er også de udflugter vi tager på med børnene - hvordan og hvad vi introducerer børnene til: Det første møde med børneteateret, byen omkring os eller skoven i nærmiljøet, - forskellige måder at anvende digitale medier på osv. De valg vi træffer om læringsmiljøet omkring barnet, er med til at danne barnet. Nogle værdier er specifikke for danskere andre er universelle. Alting er med til at danne børnene som mennesker og som demokratiske samfundsborgere.

Vi præsenterer børnene for forskellige kunstneriske arbejdsformer og materialer og vi benytter digitale medier. Børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier. Kreativitet, nysgerrighed og fantasi kommer i spil.

Vi præsenterer børnene for forskellige former for musik og litteratur. Et eksempel på en æstetisk proces, der er tilrettelagt med et bevidst fokus på både indtryk og udtryk kunne fx. være, når personalet læser historie højt for en børnegruppe og derefter fortolker historien sammen med børnene gennem dramatisk leg, hvor historien kan tage nye drejninger og karaktererne udvikle sig på overraskende måder.

Vi tager del i forskellige og egne traditioner som fx. fastelavn, jul, sommerfest, besøgsdage, dagplejens dag og taler om andre kulturers traditioner.

Vi præsenterer børnene for eventyr, historier og forskellige fortællinger som kan leges, synges, fremføres som teater, med eventyrkuffert og lignende. Børnene får erfaringer med selv at opføre, fremvise, være tilskuere og ved at være aktiv deltagende. Når børn deltager aktivt, har de mulighed for at føle, sanse og erkende, og ved børnenes aktive deltagelse finder læring, udvikling og dannelse sted.

Vi præsenterer børnene for forskellige madkulturer. Arbejder vi fx. med et tema hvor mad fra en anden kultur kan indgå, er vores køkkenpersonale rigtig gode til at præsenterer børnene for forskellige retter.

Vi følger barnets spor, da vi mener det er meningsskabende for barnet. Børnenes spor er tegn og udtryk, der viser, hvad de er særlig optaget af. Det handler om at følge børnenes interesser og nysgerrighed i fx en aktivitet. Det kan være vi har planlagt en aktivitet, men det viser sig, at børnene er optaget af noget helt andet. I praksis handler det om, at vi skaber et rum, hvor der er fokus på kommunikationen med børnene, og hvor børnene kan fortælle om, hvad de oplever i situationen og vise børnene, at vi lytter til dem. På den måde kan vi påtage os rollen i at vejlede børnenes deltagelse, og på den måde balancere retning og lydhørhed over for børnenes nysgerrighed og optagethed. Vi understøtter børnenes evne til, at udforske og udfordre deres egen viden og sætte den på spil. Når børnene har indflydelse på deres hverdag og de aktiviteter der foregår, øger det deres selvværd, kreativitet, trivsel, sprog, fantasi og bevarer lysten til at lære. Samtidig styrker det fællesskabet, at børnene inspirerer hinanden med ideer og oplever hinandens forskelligheder. Når børnene er fordybet i en selvvalgt aktivitet, kan de være så optaget af noget, at de glemmer tid og sted (flow) og det er i denne proces, at den bedste læring finder sted. Når vi følger børnenes spor har det til hensigt at: - motivere børnene til dialog, kommunikation og medbestemmelse, give børnene mulighed for at udtrykke deres mening og det de tror på, lære børnene at respektere og anerkende forskellighed og forskellige holdninger, motivere evnen til at være nysgerrig og give plads til hinanden, lære at opsøge viden og være nysgerrig på ting og bruge hinandens forskellighed til at udfordre og udforske viden.

Børnene oplever at være en del af et fællesskab. I dagtilbuddet er der mange fællesskaber som fx. egen gruppe, mindre grupper, på tværs af grupper, storebørnsgrupperne har fællesskab med skole/SFO, dagplejere kommer på besøg, sproggrupper, legegrupper, bedste venner, ved spisesituationer, samling osv. At deltage i fællesskaber er en vigtig faktor i børnenes liv, da det giver børnene mulighed for at udvikle vigtige kompetencer, for de lærer i de fællesskaber, de deltager i. Det er vores opgave, som personale, at udvikle fællesskaberne, så de skaber deltagelsesmuligheder og trivsel for alle børn, og at sikre, at deltagelsen i fællesskaberne fører vigtig læring med sig. Vi er opmærksomme på alle børn, men vi er særligt opmærksomme på de børn, som af forskellige grunde har større risiko for at havne på sidelinjen af fællesskabet. Børnenes forudsætninger og vilkår er ikke ens. Nogle børn har i perioder større behov for tæt guidning og støtte end andre. Eller måske har børnene brug for at blive skærmet fra de andre i rolige omgivelser. Indretningen af vores læringsmiljø fokuserer derfor på børnenes fællesskaber med henblik på mulighed for fordybelse i mindre grupper bl.a. baseret på observationer af børnenes hverdag, trivsel og interesser, samt at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Er det muligt tager vi på besøg på fx. biblioteket, benytter muligheden for at komme i "film-biografen", besøge andre institutioner i kommunen, bondegårdsbesøg og lignende.

Vi har haft flere fælles projekter i samarbejde med skole/SFO, ældrecenteret, kirken, dagplejen og lokale kunstnere. Vi har blandt andet haft et fugleprojekt med fælles udsmykning i Søparken, vi har haft et projekt om "mennesker møder mennesker - stjerneløb i byen" og et projekt om "Halloween" i Søparken.

Eksempel: Fælles projekt i byen med temaet "Fugle" der afsluttes med udsmykning i Søparken. Hver gruppe (fra vuggestue til storebørnsgruppe) havde et kreativt projekt, om en selvvalgt fugl, hvor der var tid til at fordybe sig i forskellige udarbejdelser, materialevalg osv. Vi sang sange om fugle, vi legede vi var fugle, vi læst om fugle, vi brugte sociale medier til at finde diverse informationer om fugle, vi brugte lokalområdet til at være ude og kigge på nogle af naturens fugle. Nogen besøgte skolen og øvede sammen med skolebørnene vores fællessang, andre besøgte ældrecentret for at øve fællessangen med de ældre beboere. På ældrecentret var der indrettet et værksted så vi kunne komme og arbejde på kreative projekter og samtidig få et fællesskab med nogen af de ældre borgere. Projektet blev afsluttet med en fælles udstilling i Søparken og på ældrecenteret. Hele byen var inviteret og børn fra skole, børnehus og dagpleje optrådte sammen med beboerne fra ældrecenteret med sangene; "Hør den lille stær" og en ny Låsby sang forfattet til lejligheden. Der var rovfugle opvisning, trækunstopvisning og masser af frivillig indsats.

For at understøtte børnenes æstetiske praksisser skal vi, som personale, gå foran, ved siden af eller bagved børnene og det gør vi ved at:

Vi rammesætter, planlægger og organiserer æstetiske praksisser på baggrund af pædagogiske og didaktiske overvejelser. Æstetiske praksisser er en særlig god ramme for flere dele af børnenes læring, udvikling og dannelse fordi børnene erobrer verden gennem kroppen, sanserne og fantasien. I æstetiske praksisser er den sansende og følende krop i spil, og fantasi og kreativitet kan udfolde sig, og derigennem lære børnene om sig selv, om sociale samspil og om verden. De har mulighed for at bearbejde indtryk, fortolke og eksperimentere. Der skabes rum for flow, fordybelse, improvisation og eksperimenter samt skaber tryghed gennem afstemt samspil og fokus på bearbejdning af følelser.

Vi er æstetisk rollemodeller, der fordyber og eksperimenterer sammen med børnene, giver børnene udfoldelsesrum ved at være tydelig og nærværende sammen med dem og undgår at lade os frustrere over det ufærdige og støtter børnene i det samme.

Vi improviserer og eksperimenterer sammen med børnene og give god plads til at begå fejl og til den læring, fejlene rummer.

Vi er nysgerrige og åbne for børnenes forskelligartede indfald og udtryk, understøtter børnenes æstetiske oplevelser ved at opsøge og fortolke hverdagsfænomener med æstetisk opmærksomhed. F.eks. guide børnene i at smage og fornemme tekstur i forskellige madvarer eller sammen med barnet betragte regndråbernes vej ned ad vinduesruden.

Æstetik kan forstås som det at erkende noget gennem en sansemæssig oplevelse, eller som det at føle noget i relation til den måde, fænomener i vores omverden fremtræder på.

Hverdagshandlinger som at binde sit snørebånd eller hælde mad op på sin tallerken kan derfor potentielt være æstetiske praksisser. Gennem fingrenes berøring med snørebåndet fornemmer barnet sig selv, sin krop og sin egen handlekraft.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Evalueringskultur og dokumentation:

I Viften vil vi arbejde med at skabe en evalueringskultur som kan være med til at sikre pædagogisk udvikling af læringsmiljøet og bygge bro mellem vores erfaringer og de mål vi sætter os for fremtiden.

Vi vil blive endnu bedre til at fortælle hvorfor vi gør som vi gør og hvilken læring vores handlinger giver børn mulighed for at få.

Vores fokus skal være at sætte mål der afspejler det vi vil have til at gro og undersøge hvordan og i hvilken grad vi lykkes med det og herefter sætte nye mål.

Vi vil fra februar 2021, gruppevis, skiftes til at bruge indsamlet data i evaluering af læringsmiljø, rutiner og indsatser. Grupperne arbejder, skriftligt, med den styrkede smitte model og fremlægger deres erfaringer på personalemøder. Grupperne skal prøve forskellige modeller for at samle forskellig erfaring – måske bliver man særlig glad for nogen måder at samle data.

Sådan bruger vi data i forbindelse med evalueringer:

- Observationer, iagttagelser, praksisfortællinger
- Før og efter status eksempler, fx fotos, optællinger, interview

Mulighederne er tilgængelige for alle på fælles platform. Det indsamlede materiale gemmes så alle kan læse det til fælles erfaring og inspiration.

I Viften dokumenterer vi vores hverdag, læringsmiljøer og rutiner på flere måder. Vi arbejder med synlig læring, så muligheder, aktiviteter, læring og fokus er synlig for børnene i hverdagen. Vi sætter billeder, fokusord, tegninger og lignende, op på tavler, som henviser til det emne gruppen har pt. Vi tager fotos/ video, hænger kreative udfoldelser op eller samtaler om før-efter processer.

Vi bruger læringstrappen og feedback så børnene kan opdage egen progression.

Vi dokumenterer vores hverdag til forældrene gennem aktivitetsplaner, praksisfortællinger og fotos. Vi har forældremøder, samtaler, arrangementer med udstillinger, optrædener og faste traditioner. I Viften er forældre altid velkomne til at deltage.

Grupperne planlægger en måned frem så børn og forældre er forberedte på hvad der sker i Viften og de lægger billeder på aula af både aktiviteter og hverdag. Grupperne skriver nyhedsbreve hvor de uddyber aktuelle fokus, emner, inddrager forældrene og fornøjer dem med små historier.

Inddragelse af lokalsamfundet:

I Låsby har vi gode traditioner og erfaringer med at samarbejde på tværs af institutioner, private interessenter, foreninger og organisationer. Vi udvikler hele tiden på samarbejdet og omdrejningspunktet er at vi vil have berøring med hinanden og den mangfoldighed Låsby består af, synliggøre nærmiljøets mange muligheder, samle de lokale kræfter og få en fælles fortælling om at vi løfter i flok, unge som gamle.

Vi gør det ved at have fælles projekter, vi besøger hinanden, hjælper hinanden med lokaler, redskaber eller viden.

"Fugle-til vands, til lands og i luften"- fælles kunst-og oplevelsesprojekt.

"Mennesker møder mennesker"- fælles projekt omkring det at mødes.

Sfo, dagpleje og Viften har en skovhytte sammen.

Åbent hus for dagplejerne en gang årligt.

Viften låner hallen en gang om ugen.

Viften låner spejdernes område ind imellem.

Lokalcenteret inviterer til fastelavn og Lucia optog.

Viftens grupper tager på gåture flere gange om ugen. Vi bruger hele lokalområdet, skoven, multibanen, hallen, Søparken, lokale legepladser, kirkegården, kirken, lokalcenteret, spejdernes område og skaber her nye pædagogiske læringsmiljøer, som giver anledning til ny og anderledes læring end hvis vi kun er i børnehaven. Børnene får mulighed for at opnå fortrolighed med byen og dens muligheder, som et supplement til de oplevelser de får når de er sammen med familien. Vi besøger kirken og kirkegården, lytter til orgelet og kigger på gravsten, vi bygger huler i skove og begraver en døde fugl vi fandt. Børnenes lege bliver ligeledes udvidet ved, at vi skifter rum – skoven har f.eks. flere gemmesteder end legepladsen, så flere børn vil være med til gemmeleg, når vi er i skoven.

Vi bruger hallen til bevægelse og leg.

Vi udstiller kunstobjekter i Søparken til glæde for alle byens borgere.

Vi samler affald, besøger hinandens huse, ser på skolen, på vejarbejde, finder gode bakker, besøger bondegårde og bliver fortrolige med veje, stier og natur.

Vi samarbejder med skolen for udvikle vores fælles procedure for brobygningen mellem børnehaven og skole og have særligt fokus på samarbejdet omkring børnehavernes kommende skolebørn, således at skolen inddrages i processen så tidligt som muligt.

Fortsat fokus på deling af relevant viden omkring børn med aktuelle udfordringer.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø:

I Viften arbejder vi med det fysiske børnemiljø ved blandt andet at skabe mest mulig rum til børnene, deres leg og integritet. Det gør vi ved at dele os op i overordnede overskuelige grupper som vi så ofte så muligt deler op i mindre grupper. Grupperne giver tilhørsforhold og er med til at skabe rammerne for fællesskabet ligesom det er med til at mindske støjforholdene.

Grupperne har "hjemme" i hver deres rum. Ved spisetid benytter vi os af alle rum i huset så vi ikke skal klumpe os så tæt sammen. Det betyder at en gruppe fx har ekstrarum i viftens ene mødelokale og en anden på billedværkstedet. Når vejret tillader det kan alle finde steder udenfor med bordebænkesæt at spise ved. Støjforholdene mindskes og muligheden for nærvær forstørres.

Viften har mange fælles faciliteter som grupperne skiftes til at bruge. Vi undgår så vidt muligt at samle for mange ad gangen samme steder indenfor, da trængsel skaber støj, uoverskuelighed og utryghed. Vi har derfor meget struktur og mange skemaer som personalet navigerer efter. Disse bruges til at skabe struktur, overskuelighed og tryghed for børnene.

Vi indretter huset så der både er mulighed for fællesskabet og for at være alene, mulighed for bevægelse og for stillesiddende aktiviteter og mulighed for leg, kreativitet og selvhjulpethed.

Vi er ude hver dag. Vi har alle sammen brug for at være ude i det fri og i den friske luft. Udenfor kan børnene bevæge sig mere frit og kraftfuldt, bruge udestemmer og her er rigtig god plads. Vi har et udeområde med uanede forskellige muligheder for leg og læring men vi kan også finde på at opsøge byens muligheder af mere friseret natur og den omkringliggende mere vilde natur.

I Viften er vi opmærksomme på at en god hygiejne kan være med til at undgå smitsomme sygdomme. Derfor vasker vi hænder ofte – før spisning, efter toiletbesøg og når vi kommer ind udefra.

Sådan arbejder vi med det psykiske børnemiljø:

Grundlaget for det psykiske børnemiljø i Viften er anerkendende, nærværende og engagerede voksne, godt og ligeværdigt samarbejde med forældrene og mulighed for børnene for at have indflydelse og medbestemmelse i deres liv i børnehavetiden.

Alle børn skal have omsorg, nærhed og tryghed. Alle børn skal høres og have mulighed for venskaber, leg og læring.

To gange om året arbejder hver gruppe med "Relations testen". Testen skal være med til at sikre at alle børn har tætte relationer til voksne.

Demokrati og medbestemmelse, tryghed og omsorg, venskaber og det gode fællesskab er begreber vi berører i dagligdagen.

Afstemning om emner, aktiviteter og udflugter i gruppen og medbestemmelse af hvilken mad der serveres. Vi inddrager ind imellem "Trin for trin", "Fri for mobberi" i emnerne. Her findes "stille-alene-steder" til børnene. Vi vil give positive anvisninger – ikke skælde ud.

Vi arbejder ind imellem med små grupper med udgangspunkt i NUSSA, vi har små lege-og sproggrupper og vi skal til at arbejde med principper hentet i Marte Meo både på hele personalegruppen og terapeutisk relationært ved ny uddannet terapeut.

Sådan arbejder vi med det æstetiske børnemiljø:

Børnene skal opleve et børnehus med muligheder, plads, åbenhed, ordentlighed og udfordringer. Det gør vi ved at sørge for tilgængelige materialer og legetøj, skabe plads og rum til mange forskellige lege og aktiviteter samt give plads til fysisk udfoldelser og motoriske udfordringer – inde og ude.

Grupperum og fælles arealer har stationer der indbyder til leg, læring og aktivitet. Det kan være stationært og dynamisk, appellere mest til stillesiddende eller modsat – fysisk aktive, aktiviteter.

Vi gør vores bedste for at balancere mellem det pæne, opryddelige og sorterede miljø, som vi opfatter som stationært og det mindre friserede, mere intuitive som vi opfatter mere dynamisk.

Vi vil både have pæne blomsterbede og akustiske juletræshuler, afgrænsede sandkasser og jordhuller i brændenældebjerg, klatrestativ og hjemmebyggede rafte-udkigstårne.

Vi gør vores dagligdag så synlig, genkendelig og processuel så mulig, arbejder struktureret men også spontant, tror på fællesskabet men også på det frie valg. Derfor har vi synlige og tilgængelige materialer og legetøj, vi har etableret ventebænke for at signalere hvor vi vil have børnene venter og vi arbejder med synlig læring og har billeder af aktuelle emner.

Her er ansat ungarbejdere til at rydde op hver eftermiddag, her er udfordringer for krop og mulighed for bevægelse, vi har fælles fredage, buffetborde til morgenmad og frokost og så arver vi mange af byens juletræer.

Sådan inddrager vi børnene i deres vurdering af børnemiljøet:

Dagligdagen, de iagttagelser og erfaringer vi gør os, bruger vi til at forstå børnenes perspektiv og hermed justere vores indsatser.

Vi bruger vores faglighed til at analysere og forstå de budskaber børnene sender direkte og indirekte.

Vi spørger børnene om deres oplevelser og om noget kunne være anderledes.

Inddragelse af forældrebestyrelsen:

Sådan inddrages forældrebestyrelsen i forhold til udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan:

Forældrebestyrelsen ønsker ikke at blive inddraget i udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan. Det bliver de faglige fyrtårne i samarbejde med den daglige leder og de øvrige medarbejdere i de enkelte institutioner der står for dette.

Sådan inddrages forældrebestyrelsen i evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan:

